

ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ СТУДЕНТА ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ "ФУТБОЛ"

У статті розглядається модель формування іміджу студента під час занять фізичною культурою за спеціалізацією "Футбол".

Ключові слова: імідж, студент, фізична культура.

Постановка проблеми. Імідж – це візуальна привабливість особистості. В житті, в більшості випадків, привабливість особистості досягається шляхом мистецтва самореалізації та самопрезентації.

Імідж представляє собою публічне "я" кожної окремої людини, при чому дуже часто сприйняття самого себе особистістю та суспільством можуть різнитися. В сучасному світі символами успішного іміджу стають багато особистостей: популярні співаки та кінозірки, політики та бізнесмени, телеведучі та спортсмени.

Імідж спортсмена допомагає в подальшому студентові зробити кар'єру, досягти високих результатів, знайти своє місце в середовищі або суспільстві та одночасно завоювати повагу в ньому.

Важливо також зазначити, що імідж являє собою багатофакторний феномен. З одного боку, кожен фактор впливає на людину одночасно по декільком каналам, з іншого боку, – людина отримує здатність оперувати багаточисельними структурами, обробляти кожну деталь окремо та залишати в своєму сприйнятті окремі важливі елементи [4].

Аналіз літературних джерел дає змогу підкреслити важливість спортивної складової в формуванні іміджу сучасного студента, як показника розвитку культури, всебічності розвитку, авторитету та успішності в діях та самореалізації.

Задачі дослідження: 1. Проаналізувати стан розвитку питання в науково – методичній літературі, спираючись на практичний досвід та визначити основні передумови формування вдалого іміджу студента – спортсмена, що займається за спеціалізацією "Футбол";

2. Запропонувати вірогідну модель створення вдалого іміджу студента – спортсмена, що займається за спеціалізацією "Футбол";

Методи і організація дослідження: проведено теоретичний аналіз та узагальнення даних спеціальної науково – методичної літератури; проведено анкетування студентів, що займаються за спеціалізацією "Футбол". В анкетуванні взяли участь студенти гуманітарного, гуманітарно – правового, інженерно – фізичного факультетів та факультету Економіки та управління Запорізького національного технічного університету I та II років навчання, що займаються за спеціалізацією "Футбол" в рамках занять з дисципліни "Фізична культура". Спеціально розроблену анкету заповнили 100 студентів зазначеної спеціалізації, анкетування проводилося в очній, індивідуальній формі. Подальша обробка даних анкетування та їх аналіз відбувалися за допомогою методів математичної статистики.

Результати досліджень та їх обговорення. Як вже було зазначено, в опитуванні взяли участь 100 студентів гуманітарного, гуманітарно – правового, інженерно – фізичного факультетів та факультету Економіки та управління Запорізького національного технічного університету I та II років навчання (17-19 років), що займаються за спеціалізацією "Футбол". Дослідження проводилося на базі спортивного комплексу ЗНТУ з вересня 2011 року по березень 2012 року.

Процес формування іміджу студента – спортсмена, що займається за спеціалізацією "Футбол" розглядався на базі суб'єктивних думок студентів групи. Зазначимо, що формування іміджу спортсмена передбачає дію та поєднання дій різноманітних факторів. Ми розглядали проблему іміджу за такими наступними аспектами як: психологічний, педагогічний, професійний, фізіологічний, комунікативний та соціологічний [2, 5].

Студентів було опитано з приводу важливості кожного окремого компонента в процесі формування та становлення вдалого іміджу студента – спортсмена на заняттях з фізичного виховання спеціалізації "Футбол" та впливу на формування загальносуспільного іміджу студента.

При дослідженні психологічного аспекту 100 % респондентів зазначило залежність іміджу спортсмена від проявів його темпераменту, характеру, волі; 83,7 % спортсменів наголошують на важливості здатності спортсмена до самоконтролю, саморегуляції та само розслаблення; 60,4 % студентів підкреслюють, що важливу роль в формуванні іміджу студента – спортсмена на занятті з футболу відіграють такі якості як комунікабельність, енергійність та емпатичність спортсменів. Цікавою стала думка 16,3 % студентів, які зауважили важливість невербального компоненту в процесі створення іміджу спортсмена під час занять спеціалізації "Футбол", що, на думку студентів, є первинною запорукою вдалої командної гри.

Як зазначають вчені, психологічний аспект проблеми іміджу в спорті торкається таких питань як: напрацювання ефективних моделей поведінки спортсменів одноосібно та в межах команди, врахування психології толпи в процесі створення іміджу спортсмена, пошук ефективних засобів впливу на формування спортивного іміджу та роль і можливості невербального спілкування та нейролінгвістичного програмування в процесі формування та становлення спортивного іміджу студента.

Усі студенти безпосередньо підкреслюють важливість педагогічного аспекту в формуванні іміджу студента на заняттях з фізичного виховання, спираючись на думку вчених, що виховання людини через спорт забезпечує формування та посилення престижу особистості, зокрема, та команди або ж держави, в цілому. Рівень розвитку спортивної складової особистості є показником її демократизації, наявних

можливостей та здатності до успіху. Наявність позитивного спортивного іміджу дає впевненість в існуванні в особистості чітких пріоритетів.

Торкаючись питання професійного аспекту формування спортивного іміджу студента лише 4,3 % студентів підкреслили важливість цієї складової, але трактуючи цей аспект дещо некоректно, сприймаючи обраний шлях в якості наступної професії. Спираючись на думку науковців, треба зауважити, що професійний аспект проблеми формування спортивного іміджу студента характеризується головним чином, здобуттям таких специфічних для особистості якостей як позиціонування власної особистості в суспільстві, здатності до маніпулювання, деталізації та акцентування важливої сторони інформації, дистанціювання та розширеної візуалізації окремих ситуацій.

Основним, на думку студентів, в процесі формування вдалого спортивного іміджу є фізіологічний аспект. Предметом же вивчення фізіологічних особливостей студента – спортсмена стають вплив фізіологічних якостей на формування іміджу студента; фізіологічні реакції організму на різні впливи; функціональна готовність спортсмена – студента бути носієм позитивного спортивного іміджу.

Близько 75,4 % анкетованих студентів наголошують на важливості комунікативного та соціологічного аспектів формування вдалого спортивного командного (а отже, і суспільного) іміджу. Комунікативний аспект проблеми торкається ролі спілкування в процесі формування іміджу в спорті, що одночасно тісно пов'язано з соціологічним аспектом, який дозволяє дослідити функціонування комунікативного аспекту в складних соціальних процесах та системах.

На другому етапі дослідження, узагальнюючи досвід науковців, що дослідили та згуртували в окремі складові характеристики та властивості особистостей при створенні спортивного іміджу, студентам було запропоновано розглянути три системи складових вдалого іміджу спортсмена за версіями В. М. Шепеля, Л. К. Аверченко та Д. Дадаускаса (див. табл. 1) [1, 2, 8].

Таблиця 1

Системи складових позитивного спортивного іміджу

Система В.М. Шепеля	Система Л.К. Аверченко	Система Д. Дадаускаса
– комунікабельність – здатність легко сходитися з людьми; – емпатичність – здатність до співчуття; – рефлексивність – здатність зрозуміти іншу людину	– професійна компетентність – кожен спортсмен повинен демонструвати свої індивідуальні професійні навички, індивідуальну майстерність, командну взаємодію	– фактори, які залежать від майстерності спортсмена – талант, зусилля на парах та під час ігор, сила волі, бажання до перемоги
– етичні цінності; – психологічне здоров'я; – володіння набором людських технологій (міжособистісне спілкування, упередження, подолання конфліктних ситуацій)	– етична надійність – демонструвати баланс людських цінностей	– фактори, які не залежать від майстерності спортсмена; – фактори пов'язані з культурою поведінки та соціальні фактори
– життєвий та професійний досвід особистості	– гуманітарна освіченість – завдяки гуманітарній культурі людина отримує здатність вбирати інформацію, піддаючи її раціональній обробці	– фактори, які частково залежать і не залежать від майстерності спортсмена – поведінка під час гри, травми, відпочинок, вживання алкоголю та наркотиків
	– знання та навички в галузі психології	

Отримані в результаті анкетування та індивідуальної бесіди дані суб'єктивного порівняння та індивідуального аналізу студентами існуючих систем складових позитивного спортивного іміджу студентів дали змогу виділити свою модель поєднання складових:

1. Фізіологічні дані студента – наявність відповідної фізичної та функціональної підготовки.

2. Майстерність студента – талант, зусилля на парах та під час ігор, демонстрація індивідуальної майстерності та командної взаємодії.

3. Етична сторона особистості – здатність демонструвати позитивний набір людських якостей: комунікабельність, рефлексивність, співчуття, самовіддачу, силу характеру, адекватність в діях в стресових ситуаціях.

Остання складова позитивного іміджу студента – спортсмена, що займається за спеціалізацією "Футбол" – етична сторона особистості – підштовхнула нас виділити окремі якості характеру студента, необхідні для становлення та вдосконалення позитивного іміджу студента – спортсмена, що займається за спеціалізацією "Футбол". У зв'язку з цим розгляду підлягала класифікація вольових якостей, яку запропонував Ф. Генев [6]. Згідно з цією класифікацією три вольових якості є основоположними для будь – якого спортивного іміджу – цілеспрямованість, дисциплінованість та впевненість. Інші якості класифікуються як 1) провідні, 2) близькі до провідних, 3) наступні за ними [7].

Студентам було запропоновано список характеристик, які потрібно було класифікувати, результати аналізу мають вигляд табл. 2.

Порівняння якостей студента – спортсмена, що займається за спеціалізацією "Футбол"

Провідні якості	Якості, близькі до провідних	Якості, наступні за ними
ініціативність	стійкість	здатність аналізувати
самостійність	самообладання	здатність діяти в стресових ситуаціях
смівливість	самовіддача	
ршучість	впевненість у власних силах	

На підставі проведеної роботи та тривалого спостереження нами була знайдена модель формування позитивного іміджу студента – спортсмена під час занять фізичною культурою спеціалізації "Футбол".

Висновки і перспективи подальшого дослідження. Проаналізувавши літературні джерела та спираючись на спостереження особливостей спілкування сучасної молоді, ми дійшли висновку, що проблема становлення та вдосконалення іміджу студента під час занять фізичною культурою є актуальною на сьогодні. Вдалий спортивний імідж студента є запорукою та однією зі складових його позитивного соціального іміджу.

Спираючись на дослідження науковців в галузі іміджології та дані анкетування студентів визначено модель формування позитивного іміджу студента, що займається за спеціалізацією "Футбол".

До списку складових спортивного іміджу студента увійшли:

- наявні фізіологічні дані – що є основою будь – якого спортивного іміджу;
- майстерність студента – його здатність демонструвати відповідну професійну компетентність;
- етичний бік особистості – наявність або відсутність у студента відповідних позитивних або негативних моральних якостей.

Баланс поєднання цих трьох складових в кожному окремому випадку є суто індивідуальним. На першу складову можна частково впливати безпосередньо в процесі фізичного виховання (частково, оскільки є наявні від природи антропометричні характеристики та загальний стан фізичного розвитку). Друга складова – плід кропіткої цілеспрямованої роботи, третя ж складова – можливість індивідуального самодопрацювання, самокорекції та саморозвитку.

Спираючись на дані дослідження, можна зазначити, що формування позитивного спортивного іміджу під час занять фізичною культурою можливе шляхом тісної взаємодії суб'єкту формування іміджу, викладача та соціуму, в цілому, за умов співпраці.

Використані джерела

1. Аверченко Л. К. Психологические аспекты формирования имиджа / Л. К. Аверченко // Реформируемая Россия : Социологический аспект : Материалы II научной конференции. – Новосибирск, 1994. – С. 12–14.
2. Браун Л. Имидж – путь к успеху / Л. Браун. – СПб., 1996. – 154 с.
3. Криксунова И. Создай свой имидж/ И. Криксунова. – СПб., 1997. – 93 с.
4. Психология. Учебник для институтов физич. культ. / Под ред. П. А. Рудика. – М., 1974.
5. Психология управления : Курс лекцій / Л. К. Аверченко, Р. И. Мокжанцев, В. М. Николаенко. – Новосибирск, 1999.
6. Руденский Е. В. Психотехнология общения менеджера / Е. В. Руденский. – Кемерово, 1991.
7. Руденский Е. В. Психотехника общения / Е. В. Руденский. – Новосибирск, 1990.
8. Шепель В. М. Имиджология. Секреты личного обаяния / В. М. Шепель. – СПб., 1994. – С. 53–58.

Черненко А.Е., Сердюк Д.Г., Гавриленко В.В.

ВОПРОС ФОРМИРОВАНИЯ ИМИДЖА СТУДЕНТА ВО ВРЕМЯ ЗАНЯТИЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРОЙ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ "ФУТБОЛ"

В статье рассматривается модель формирования имиджа студента во время занятий физической культурой по специализации "Футбол".

Ключевые слова: имидж, студент, физическая культура.

Chernenko A.Ye., Serdyuk D.G., Gavrylenko V.V.

THE PROBLEM OF STUDENT'S IMAGE FORMATION DURING PHYSICAL CULTURE CLASSES SPECIALIZING IN FOOTBALL

The article investigates the model of student's image formation during physical culture classes specializing in football.

Key words: image, student, physical culture.

Стаття надійшла до редакції 19.12.12